

Makroekonomické agregáty

- Nejčastejšie používané MAG:
 - HDP, HNP, ČDP, ČNP, ND
- Metódy výpočtu
- Nominálny a reálny produkt
- Potenciálny a skutočný produkt

Makroekonomické agregáty

(Makroekonomické agregátne ukazovatele)

= súhrnné veličiny, ktoré charakterizujú výsledky ekonomiky ako celku, sú typické pre MAE

účel tvorby:

Hrubý domácí produkt

= hodnota finálních SaS, které vyprodukovali VF na území určitého státu (bez ohledu na to, který národ je ich vlastníkom) za určité čas. období

- zohľadňuje sa územný princíp

Hrubý národný produkt

= hodnota finálních SaS vyprodukovaných (národnými) VF za určité období, spravidla za 1 rok

- zohľadňuje sa princíp vlastníctva VF

HNP = HDP + čisté příjmy vlastníků VF v zahraničí

- čisté příjmy = příjmy našich vlastníků VF v zahraničí (-) příjmy cudzích vlastníků na našom území

Metódy výpočtu HDP:

1. výrobná
2. spotrebná (výdavková)
3. dôchodková (nákladová)

1. Výrobná metóda (sleduje tok produktov)

a) $HDP = \sum$ hodnota finálnych SaS + zmena stavu zásob
(bez medziproduktov, ktoré sú určené na ďalšie použitie)

b) $HDP = \sum$ pridaných hodnôt

- PH = výrobná cena výrobku - cena vstupov

2. Spotrebná metóda (sleduje tok výdavkov všetkých trhových subjektov na finálne SaS)

$$\mathbf{HDP = C + I_h + G + NX}$$

C ... spotrebné výdavky domácností

I_h ... investičné výdavky podnikov (hrubé investície, resp. hrubé domáce súkromné investície)

G ... výdavky vlády na nákup SaS (mzdy+prevádzka verej. sektora)

NX... čistý export = EX - IM

$$\mathbf{\check{C}DP = C + I_{\check{c}} + G + NX}$$

3. Dôchodková metóda (sleduje tok dôchodkov
hospodárskych subjektov - vlastníkov VF)

Národný dôchodok

= \sum príjmov vlastníkov VF

ND = ČDP - nepriame dane

Zložky ND:

Genéza ODD

Metódy výpočtu HDP

```
graph TD; A[Metódy výpočtu HDP] --> B[VÝROBNÁ]; A --> C[SPOTREBNÁ]; A --> D[DÔCHODKOVÁ];
```

VÝROBNÁ

SPOTREBNÁ

DÔCHODKOVÁ

**Nominální
produkt (výstup)**

Reálný produkt

Deflátor HDP

**Potenciální
produkt**

**Skutočný (reálný)
produkt**

Medzera výstupu

- **Nominálny produkt**

= HDP ocenený bežnými trhovými cenami vrátane nepriamych daní

- **Reálny produkt**

= HDP ocenený stálymi cenami (ceny základného, bázického, východiskového obdobia)

- ak HDP_r rastie 2 štvrtroky za sebou \Rightarrow **ekonomický rast (ER)**

$$\diamond \textit{ deflátor} = \frac{HDP_n}{HDP_r} \cdot 100 = \frac{\sum p_1 \cdot q_1}{\sum p_0 \cdot q_1} \cdot 100$$

- **Potenciálny produkt**

= najvyššia dlhodobá úroveň reálneho produktu (výstupu) v podmienkach:

- plného využívania disponibilných VF
- prirodzenej miery nezamestnanosti
- stabilnej cenovej hladiny (bez roztočenia inflačnej špirály)

- **Skutočný produkt**

= produkt skutočne dosiahnutý v bežných podmienkach reprodukcie

❖ *medzera výstupu* =

❖ *deflačná medzera* ⇐

❖ *inflačná medzera* ⇐

Čistý ekonomický blahobyť (NEW – Net Economic Welfare)

– 1972 *Samuelson, Nordhaus, Tobin*

HDP (+) započítavať len tie faktory, ktoré skutočne prispievajú k ER

- + práca doma

- + hodnota voľného času

- + tieňová ekonomika

(-) odpočítavať faktory, ktorými sa naprávajú chyby trhu

- škody na ŽP, kriminalita...